N°. 103.

DE GRONDWET.

1853.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

VRIJDAG 23 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 60, Ned. Cour.

De Handelmaatschappij.

IV.

Wij hebben in ons eerste artikel gezegd, dat de mededeeling der balansen, *veel* licht zou kunnen geven, omtrent het gebruik, door de maatschappij van haar **kapitaal** gemaakt. Ieder die de balansen, en hare ontleding naauwkeurig heeft onderzocht, zal dit zeker moeten toestemmen.

Er blijkt toch uit, dat het kapitaal der maatschappij veel te groot is, ook na aftrek van de 10 millioen aan den Staat geleend.

Er blijkt uit, dat de maatschappij zelve dit al zeer spoedig heeft ingezien, daar wij reeds in de *tweede* balans, eene som van *bijna* en in de *derde* eene som van meer dan negen millioen vermeld vinden, als belegd in effecten. (1)

Er blijkt uit, dat niettegenstaande deze geldbelegging van tien millioen aan den Staat en van ruim negen millioen in effecten te zamen, ruim negentien millioen, en dus van circa drie millioen meer dan de helft van haar kapitaal, er nog dooreen meer dan negen millioen op den laatsten December van elk jaar, bij haar *in kas* was.

Wij hebben aangenomen, dat de maatschappij van die bij haar in kas zijnde negen millioen, op den duur zes millioenen kan gebruiken, en ook werkelijk gebruikt voor beleening, prolongatie, discontering enz.

Wij hebben aangenomen, dat zij met 3 millioen op den laatsten December van elk jaar in kas, genoegzame ruimte heeft voor hare handels-operatien, en deze onderstelling schijnt juist.

Wij meenen dat zelfs eene veel kleinere som, bijv. één millioen voldoende zou zijn, en die meening steunt op hetgeen *de ondervinding* in vroegere jaren heeft doen zien.

Vóór 15 April 1850, wij moeten dit herhalen, had de maatschappij steeds eene doorloopende interest-rekening met het departement van kolonien, sluitende gemiddeld met een jaarlijksch saldo van ruim [illegible] honderd duizend gulden ten *hären* voordeele, zij had dus dooreen genomen op den duur minstens twee millioen aan het departement van kolonien voorgeschoten, en desniettegenstaande was hare kas jaren lang veel kleiner dan de som van drie millioen, waartoe, naar onze meening, thans voor 't minst hare kas kan gereduceerd worden. Wij zullen eenige voorbeelden geven:

Op 31 December van de hieronder volgende jaren bedroeg hare kas volgens de balansen:

in 1830	f	436,565.01
» 1831	»	1,135,920.10½
» 1832	»	1,240,099.58
» 1833	»	1,318,077.96½
» 1834	»	292,130.80
» 1836	»	1,402,535.75½
» 1838	»	1,260,539.67½
» 1839	»	838,430.82½
[illegible]		[illegible]

Na deze opgave gelooven wij niet, dat iemand de door ons op drie millioen berekende tegenwoordige behoefte *aan kas* bij de maatschappij te bekrompen zal vinden.

Wij vreezen eerder, dat men ons zal beschuldigen de behoefte aan kas veel te hoog gesteld te hebben. Hoe dit zij, één feit is, zoo wij meenen, tot klaarheid gebragt, dit namelijk: dat de maatschappij, die als agent van het departement van kolonien, *noch* hier te lande, *noch* in de kolonien eenig geld noodig heeft, minstens zes en twintig en een half millioen van haar kapitaal aan *geene geldbelegging* in *geldoperatien* besteedt. Wij [illegible]

(1) Binnenlandsche debiteuren vinden wij uitgetrokken
in 1850 tot f 18,680,472.77½.
1851 » 8,289,551.63½.
1852 » 7,825,958.34½.
In de eerste balans dus voor ruim tien millioen meer dan op de beide volgende; zouden welligt geen effecten onder het hoofd van *binnenlandsche debiteuren* gebragt zijn?

felen of zij, zoo handelende, aan hare *roeping* beantwoordt.

Wij zullen ook nu de winst der Maatschappij naauwkeuriger en meer in bijzonderheden beschouwen. Die winst bedroeg volgens de balansen:

in 1850.	f	2.173.445.88½
» 1851.	-	2.610.861.05½.
» 1852.	-	3.130.190.84.

Aan welke oorzaken is deze steeds vermeerderende winst toe te schrijven? Over de beide eerste jaren moge het onzeker zijn, de balans over 1852, neemt allen twijfel over dat jaar weg.

De verhoogde winst in 1852 *is een gevolg van de rijzing der effecten.*

De daardoor verkregen hoogere *kapitaalswaarde* is beschouwd als gewone *winst*, en, behalve het ⅛, dat in de reservekas is gestort, *aan de deelhebbers als dividend uitgedeeld.*

Dat is geene onderstelling; uit de balans zelve zullen wij het bewijs leveren.

Op de balans over 1851 komt een post voor van f 8.871.227.45 aan effecten, zonder eenige nadere specificatie: men weet dus niet welke effecten toen in het bezit der Maatschappij waren, en tot welken koers zij berekend zijn; tegen inkoopswaarde, of wel tegen den koers op 31 December 1851.

Over 1852 bestaat die twijfel niet meer. Daar wordt opgegeven, welke effecten de Maatschappij bezit, en de gezamentlijke waarde derzelve.

Neemt men nu de prijscourant der effecten op 31 December 1852 in handen, en berekent men de waarde volgens die prijsnotering, met bijrekening van de daarop verschuldigde, maar nog niet verschenen interessen, dan verkrijgt men voor:

f 1,791,400	4 pct.	Ins. Ned. Sch.	a 97¼	pct.	f 1,760,050.50
» 15,000	4 »	Obl. O.-I. Bez.	» 97	» »	14,700.00
» 40,000	3½ »	Amort. Synd.	» 96¼	» »	38,850.00
» 552,000	3 »	Ins. Ned. Sch.	» 79¼	» »	442,980.00
» 6,247,000	2½ »	Ins. Werk. Sch.	» 66⅜	» »	4,146,446.25
» 2,415,875		Aand. Ned. H. Maatsch.	» 120	» »	2,953,407.19
				Totaal.	f 9,356,433.94

of f 560 minder dan de waarde, aan die effecten op de balans toegekend; een gering verschil, gemakkelijk daaruit te verklaren, dat de maatschappij de waarde zal berekend hebben volgens eene andere notering, op welke mogelijk het eene of andere effect 1/16 of 1/32 pct. hooger zal zijn genoteerd.

Op de balans over 1852 zijn dus de effecten berekend niet tegen inkoopswaarde, maar tegen den beursprijs op 31 December van dat jaar.

De maatschappij heeft in 1852 geene effecten aangekocht. Wanneer men toch *diezelfde* hierboven vermelde effecten, tegen den beursprijs van 31 December 1851 berekent op dezelfde wijze, ook met bijrekening van de verschuldigde, maar nog niet verschenen interessen, dan verkrijgt men [illegible]

f 1,791,400	4 pct.	Ins. Ned. Sch.	a 90	pct.	f 1,612,260.00
» 15,000	4 »	Obl. O.-I. Bez.	» 88	» »	13,350.00
» 40,000	3½ »	Amort. Synd.	» 89	» »	35,950.00
» 552,000	3 »	Ins. Ned. Sch.	» 68	» »	380,880.00
» 6,247,000	2½ »	Ins. Werk. Sch.	» 58	» »	3,623,260.00
» 2,415,875		Aand. Ned. H. Maatsch.	» 108	» »	2,663,502.19
				Totaal.	f 8,329,202.19

De op 31 Dec. 1852 *voorhanden* effecten hadden dus op 31 Dec. 1851 volgens beursprijs eene waarde van . . . . . f 8,329,202.19
maar volgens de balans over 1851 had de maatschappij op 31 Dec. van dat jaar aan effecten . . . . . - 8,871,227.45
dus meerder . . . . . f 542,025.26

Die meerdere waarde, aan effecten op 31 Dec 1851 voorhanden, moet in den loop van 1852 zijn *verkocht*. Hoeveel winst door dien verkoop verkregen is, blijft onzeker; wij stellen daarvoor 10 pCt. of f 54,202.52½.

De op 31 Dec. 1852 voorhanden effecten hadden volgens de balans eene waarde van . f 9,356,993.94
diezelfde effecten waren op 31 Dec. 1851 maar waardig . . . . . . - 8,329,202.19
dus meerder *kapitaalsw.* op 31 Dec. 1852 f 1,027,791.75
welke som als *winst* beschouwd en, gelijk wij reeds hierboven aanmerkten, behalve het ⅛ dat in de reservekas is gestort, aan de aandeelhouders *als dividend* is uitgedeeld.

Vermeerderde kapitaalswaarde der voorhanden effecten heeft dus tot de winst over 1852 bijgedragen voor eene som van . . . . f 1,027,791.75
en het voordeel op de verkochte effecten naar gissing voor eene som van - 54,202.52½
te zamen f 1,081,994.27½

Had er in plaats van rijzing, in 1852, eene even groote daling der effecten plaats gehad, dan zou de winst met eene gelijke som verminderd zijn, en in plaats van ruim *drie* millioen, niet ten volle *een* millioen bedragen hebben.

Of vermeerderde kapitaalswaarde door rijzing van effecten, bij het einde van een jaar als *winst* moet beschouwd en *uitgedeeld* worden, willen wij thans niet beoordeelen.

Dat het niet voorzigtig is, schijnt echter vrij duidelijk. De *daling* der effecten in dit jaar, moet toch, indien de beurs zich voor 31 December 1853 niet herstelt, tot *vermindering der winst*, en dus van het *dividend* over 1853 aanleiding geven, waartegen de *meerdere provisie*, wegens de hoogere verkoopprijzen der producten, waarschijnlijk niet zal kunnen opwegen.

Wij willen billijk zijn, en dit buitengewone voordeel in 1852 verkregen, *niet* als winst beschouwen.

Wij trekken dus van de winst, zooals ze op de balans van 31 Dec. 1852 voorkomt à . . f 3,130,190.84
dit buitengewone voordeel af ten bedrage van . . . . - 1,081,994.27½
en zeggen, dat de werkelijke winst dus maar bedragen heeft eene som van f 2,048,196.56½

In een volgend artikel zullen wij nu onderzoeken, welk gedeelte van die winst door de maatschappij verkregen is:

1°. als agent van het Departement van Kolonien;
2°. als handelsligchaam;
en wel *a* als geldschieter aan den Staat;
b als houder van effecten;
c als geldgever op securiteiten;
d als eigenlijk handelsligchaam.

Men kan aan het vorig ministerie geene voortvarendheid ontzeggen.

Het April-ministerie schijnt ook op dit punt eene tegenovergestelde rigting te willen volgen.

De Amsterdamsche Courant beweert dat het ministerie zich zal beijveren om *langzamerhand* aan het oordeel der Vertegenwoordiging te onderwerpen die punten en die vraagstukken, waarvan de afdoening sedert lang werd te gemoet gezien.

Voorzeker zal daaronder in de eerste plaats behooren die op het *armbestuur*.

Weinigen, die met de zaak bekend zijn, zullen ontkennen of dat punt vereischt dringend voorziening. De verwarring daarin is groot, en blijft, nu het ontwerp op het armbestuur onafgedaan is gebleven, bestaan.

Moeijelijk is het onderwerp voor den Heer VAN REENEN niet. Immers het vorig ontwerp was anti-nationaal; — op dat punt immers was het vorig ministerie, volgens de *Nederlander* »doof« voor de algemeene afkeuring, uit het tal van adressen, waarbij tegenovergestelde rigting op dat punt verlangd werd, en redeneringen van belang gevoerd werden.

De minister dus, ziet zich den weg afgebakend, dien hij onder het gejuich der natie zal kunnen bewandelen, mits hij slechts *hoore* wat de [illegible] zullen opmerken.

Voorzeker hij zal dus niet wachten met de indiening van een voorstel.

Moeijelijk bovendien is het onderwerp niet. De Heer VAN GOLTSTEIN heeft dit reeds aangetoond toen hij zeide, dat het ontwerpen van zulke wet zeer gemakkelijk was; — men had een artikel uit de Gids maar over te gieten in eenen vorm van wets-artikelen.

Indedaad niets ligter.

De Heer VAN DAM VAN ISSELT tracht, in de *Amsterdamsche Courant*, het publiek over te halen tot het geloof, dat hij niet gezegd heeft, wat hij *wel* heeft gezegd. De Heer V. DAM wordt al meer en meer Nederlanderachtig.

En hoe tracht dat lid der Eerste Kamer zich te verontschuldigen? Hij doet, gelijk de *Nederlander* gewoon is te doen met passages uit geschriften van den heer GROEN; hij neemt eenige zinsneden zijner redevoering uit het *Bijblad* over.

»En wanneer dan de Protestantsche opgewondenheid, door onze schuld en door eene verwerping onzerzijds, op nieuw werd aangewakkerd: wanneer zij de Protestanten daartoe bragt, dat zij zochten zich zelven regt te verschaffen voor eene aangedane beleediging, die zij, te regt of ten onregte, in die verwerping zouden zien, zoudt gij dan niet wanen, Mijne Heeren! dat de rust en dat de vrede in het Vaderland zoude zijn in gevaar gebragt?

»Wat zou er worden van zoo velen onzer medeingezetenen, indien hun het brood werd onthouden, dat zij nu, door de ondersteuning der Protestantsche bevolking, kunnen vinden voor hun gezin.

»Reeds nu, helaas! gebeurt het maar al te veel, en ik betreur het diep, dat minder verdraagzame protestanten hunne oogen afwenden van de Katholieken enz.»

(*Bijblad* van 7 Sept., pag. 78.

Daarop laat de heer VAN DAM volgen: »Ik geloof niet, dat in die woorden de raad *is te vinden*, om de Katholieken uit te hongeren.»

Wij vragen: welke *andere* raad daarin te *vinden* is? Er wordt ondersteld, wat nog niemand heeft *durven* onderstellen. Er worden gevallen opgeworpen, die niemand nog *heeft* opgeworpen (behalve de bondgenoot van den hr. V. DAM: *de Fakkel.*)

De Protestanten worden er voorgesteld, als *in staat*, om *hunne eigene regters te zijn*, om *het brood te willen onthouden aan de catholieken.* Daar de Protestanten evenwel door hunne handelingen zulke onderstellingen niet verdiend hebben, was het een *raad*, dien de heer VAN DAM gaf, om, in het gesteld geval, *aldus te handelen.* Dat zal ieder, die weet, op wat wijs men soms zijne gedachten inkleedt, helder in het oog springen. De heer VAN DAM gaf *middelen* aan de hand, waaraan geen regtgeaard Protestant *nog had durven denken.*

Het diepe treuren over het afwenden hunner oogen door minder verdraagzame Protestanten van de Katholieken is, in des sprekers mond, niets anders geweest dan eene *protestatio actui contraria.*

De heer VAN DAM had, dunkt ons, beter gedaan, indien hij de *spons* van den heer DONKER CURTIUS had gebruikt, dan op nieuw aan zijne onverdraagzame redevoeringen te herinneren.

De Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk heeft den 4 Aug. 1853 aan de Synode der Nederduitsche Gereformeerde kerk in Zuid-Africa medegedeeld, wat omtrent de vestiging eener bisschoppelijke hierarchie had plaats gehad en schreef:

»Eene voordragt werd aan onze Staten-Generaal gedaan, van welke wij, als zij tot wet zal geworden zijn, »onder den zegen Gods, eene duurzame beveiliging tegen »Rome's overheersching mogen verwachten.»

(*Kerk. Cour.* van 9 Sept.)

»Op zich zelf beschouwd is het hoogst betwistbaar, dat in *eene wet* op het toezigt der kerkgenootschappen *eene duurzame beveiliging* tegen Rome's overheersching zou gelegen zijn.

Maar vooral in de nu vastgestelde wet. waarvan biedt *a. de Nederlander* in n°. 986 zegt:

»De redenering van het Ministerie ontneemt haar datgene, »waardoor ze beteekenis en waardij heeft, en dat de voordee»len, welke men op hare rekening brengt, langs een anderen »en vrij wat minder omslagtigen weg verkrijgbaar waren ge»weest.»

b. de Fakkel zegt:

» Wat er aan te doen? *eene wet maken* zei VAN HALL, *die »voor de bisschoppen de achterdeur open zet; als zij daar stille»kens insluipen, dan gaat alles wèl en wettig toe!»*

Wat zal het oordeel der Zuid-Afrikaansche Synode zijn, als zij verneemt, dat zulke ernstige bezwaren, als de vestiging eener bisschoppelijke hierarchie scheen te verwekken, *op zulk een wijze en door zulk een onbeduidend middel zijn weggenomen.*

De *Nederlander* beaamt in n°. 917 een gezegde van den heer van Rijckevorsel: »de groote belangstelling heeft »buiten de Kamer bijna plaats gemaakt voor onverschil»ligheid omtrent den uitslag dezer beraadslaging» en voegt er bij:

»Voorzeker, omdat bijkans iedereen van de onbedui»dendheid der wet *als wet* overtuigd is.»

En toch die onbeduidende wet *is alleen* daargesteld door medewerking, misschien wel, op aandrang der antirevolutionnaire partij, die daarin eene huldiging zag der hoofdgedachte van »de April-beweging.»

Zal de Zuid-Afrikaansche Synode niet verbaasd staan over den waggelenden toestand van het Protestantisme in Nederland, dat de ondersteuning van den Staat behoeft, en zoo onbeduidend verkrijgt?

Buitenland.

ENGELAND.

Volgens eene officiële opgave bedroeg het aantal personen, die den 1 Julij jl. van de burgerlijke armbesturen in Engeland en Wales onderstand genoten, 743,639, dat is ruim 7 pct. minder dan een jaar vroeger. Daaronder waren slechts 17,002 werkbare personen, tegen 124,882 op 1 Julij 1852.

— De jongste berigten uit New-Castle doen, volgens den Londenschen *Globe*, denken, dat de cholera wijkt voor de welberaamde maatregelen der plaatselijke overheden. Sedert 17 dezer maakte de ziekte er geene aanmerkelijke vorderingen meer, terwijl tot dien dag het aantal sterfgevallen met schrikbarende snelheid geklommen was. Daarentegen schrijft men thans ook uit andere plaatsen in Engeland van cholera-gevallen, die eene verdere uitbreiding der ziekte doen verwachten.

FRANKRIJK.

De keizer heeft Dingsdag jl. eene wapenschouwing te Satory gehouden en, door vele fransche en vreemde officieren omringd, eene aanspraak aan de troepen gerigt. »Nadat ik de eer heb gehad driewerf door gansch een volk te worden verkoren, kan mij niets zoo fier doen zijn (sprak hij onder anderen) dan het bevel te voeren over mannen, zoo als gij zijt.»

Die aanspraak werd met gejuich beantwoord.

— De maire eener kleine gemeente in het departement van de Boven-Vienne, Saint-Barbans, heeft, op voorbeeld van de regeringen van verscheidene Staten, ook een verbod tegen den graan-uitvoer uitgevaardigd. Daar zijne gemeente met eenen voor hare behoefte ruim voldoenden oogst gezegend was, heeft hij aan de ingezetenen verboden, vóór 1 Februarij 1854 graan buiten de gemeente te verkoopen of uit te voeren. Dit verbod is echter door den departementsprefect te niet gedaan, als strijdig met de wetten en met de vrijheid van het binnenlandsch handelsverkeer; en de maire is in de uitoefening zijner bediening geschorst, omdat hij verzuimd had, vooraf de goedkeuring der hooge overheid op zijn besluit te vragen.

— Het dagblad *l'Echo Agricole* heeft eene eerste waarschuwing gekregen wegens ... waarop dat blad eene kunstmatige ... prijzen trachtte te bewerken.

— Het stedelijk bestuur van Lyon heeft aan de particuliere maatschappij, welke thans de gazverlichting daar ter stede bezorgt, op nieuw voor vijftig jaren concessie verleend, op zoodanige voorwaarden, dat die verlichting over 20 jaren schier niets meer aan de stad zal kosten.

— De ligting van dienstpligtigen voor de Fransche zeemagt is vooreerst gestaakt, daar in de behoefte aan manschappen, ter bemanning der nu in uitrusting zijnde oorlogschepen, reeds ruim is voorzien.

BELGIE.

De prins de Chimay, belast om den keizer der Franschen in de grensgewesten te begroeten, zal den 21 naar Rijssel vertrekken. Hij heeft den vorigen dag een bijzonder gehoor bij den koning gehad. Men hecht altijd veel gewigt aan die zending, daar de betrekkingen met Frankrijk nog al te wenschen schijnen over te laten. (In het Keulsche dagblad van den 21 komen een paar brieven uit Belgie voor, waarin steeds op de gevaren gewezen wordt, welke dit land van Frankrijks zijde zouden bedreigen. Er wordt in gezegd, dat men aan geene zijde steeds moet toegeven, doch aan den anderen kant den dwingeland moet in het oog houden. Men is dus zeer benieuwd, hoe de prins de Chimay door den keizer der Franschen zal ontvangen worden.)

— Het congres van statistiek is den 19 geopend en heeft den 20 zijne tweede zitting gehouden. De heer Quetelet is tot voorzitter en de minister van binnenlandsche zaken, de heer Piercot, tot eere-president benoemd. Onder de vice-presidenten is verkozen de hoogleeraar Ackersdijck. In de aanvankelijk gehouden redevoeringen werd het doel van dit congres nader ontvouwd; het strekt om meer algemeene regelen voor alle landen, bij het opmaken van de statistieke bescheiden, vast te stellen. De minister Piercot heeft doen gevoelen, dat de statistiek, van een hoog standpunt beschouwd, en stelselmatig in alle beschaafde landen behandeld, geschikt is om den band van verbroedering tusschen deze naauwer toe te halen en om der staatkundige wetenschap kracht en steun te geven. De afgevaardigden van de verschillende landen hebben ook verslagen over den toestand der statistiek in hunne respective staten uitgebragt; de heer von Baumhauer over Nederland. Deze verslagen worden echter niet in de dagbladen gevonden; zoo men weet, zullen later de handelingen van het congres worden openbaar gemaakt.

In eene rede, door den heer Quetelet gehouden, zeide hij hoofdzakelijk, dat de statistiek den staat van het maatschappelijk ligchaam moest doen kennen, opdat de volkshuishoudkunde vervolgens de middelen zou kunnen aanwijzen, om het van kwalen te genezen en zijne krachten te ontwikkelen. Dat de statistiek, gelijk elke jeugdige wetenschap, in dwalingen vervallen was, bevreemdde hem niet, maar wel, dat zij reeds zoo spoedig den regten weg had gevonden. Haar nut werd echter verminderd door het gebrek van eenheid in de statistieke opgaven, die in de onderscheidene beschaafde landen worden verzameld, waardoor men ze niet onderling vergelijken kon dan met veel moeite en tijdverlies, en met gevaar van te dwalen en verkeerde gevolgtrekkingen te maken. In dit gebrek te helpen voorzien, was het doel dezer vergadering, in welke niet minder dan zes en twintig verschillende landen vertegenwoordigd waren. Ook was daartoe de medewerking der onderscheidene regeringen ingeroepen, en daarvan hadden elf hunne belangstelling in de zaak reeds doen blijken, door afgevaardigden naar het congres te zenden. De heer Quetelet besloot met te zeggen, dat naar zijne verwachting met deze vergadering een nieuw tijdperk in de geschiedenis der statistiek aanving.

LUXEMBURG.

Het nieuwe ministerie is zamengesteld. Het bestaat uit de heeren Simons, president en buitenlandsche en gemeente-zaken; Jurion, binnenlandsche zaken en onderwijs; Servais, finantien; Wurth-Paquet, justitie en eeredienst; Wellenstein, openbare werken en militaire zaken.

Men gelooft niet dat dit bestuur van langen duur zal kunnen zijn, daar men niet veronderstelt, dat het de meerderheid der Kamer zal kunnen verwerven.

DENEMARKEN.

Bij een koninklijk patent van 3 Sept., worden de Staten des Rijks en de jaarlijksche Rijksdag tegen den 3 Oct. bijeen geroepen. Men weet dat de gewestelijke Staten van Sleeswijk tegen den 3 Oct. te Itzekoe zullen bijeenkomen.

OOSTENRIJK.

Brieven uit Weenen melden, dat de keizer van Oostenrijk den 16 met geestdrift in het kamp van Olmutz is ontvangen. De wapenschouwingen zijn dadelijk aangevangen. Den 21 wordt de prins van Pruissen in het kamp verwacht; de keizer van Rusland eerst twee dagen later, met een gevolg van wel 150 personen.

— Den 18 is te Weenen eene centrale bijeenkomst gehouden van alle katholijke vereenigingen in Duitschland. Die bijeenkomst heeft met alle vrijheid echter last ontvangen, zich regtstreeks of zijdelings van staatkundige aangelegenheden en van alle polemiek tegen het protestantisme te onthouden en vooral tegen de regeringen, welke die godsdienst belijden.

— Eenige dagen geleden is te Weenen de nieuwe gezant der Vereenigde Staten, de heer Jackson, aangekomen. Hij zou zich naar het kamp van Olmutz begeven, om aldaar den Keizer zijne geloofsbrieven te overhandigen, en vervolgens met den minister van buitenlandsche zaken te onderhandelen over den uitgeweken hongaar Costa, die nog steeds, in afwachting der beslissing van het geschil tusschen Oostenrijk en de Vereenigde Staten, hem betreffende, in verzekerde bewaring gehouden wordt.

TURKIJE.

Te Weenen verhaalde men, dat de conferentie zich nu bezig hield met het opstellen van een nota, geschikt om beide betrokken partijen tevreden te stellen; doch van eene gewoonlijk welonderrigte zijde wordt dit tegengesproken en volgehouden, dat keizer Nicolaas geen andere dan de oorspronkelijke nota van Weenen zal teekenen en dus de bemiddelende mogendheden er nog steeds op uit zijn, de Porte tot het teekenen van dat staatsstuk over te halen. Daartoe zou een opzettelijke nota zijn opgesteld, met verzekering aan den Sultan, dat de vier hoven het oorspronkelijk ontwerp wel degelijk in den door hen gegeven geest opvatten en de uitvoering in dien geest ook waarborgen.

De vraag is, wat Rusland na die verklaring zal doen, terwijl de Sultan zal kunnen zeggen: als mijne uitlegging de ware en juiste is, waarom dat dan niet rondweg verklaard?

- Niettegenstaande al die verwikkelingen van nota's en uitleggingen van nota's, vleit men zich nog steeds te Parijs en te Londen, dat de vrede zal bewaard blijven. Gelijk gezegd is, de noodzakelijkheid daarvan overweegt alle andere beschouwingen; en zal de westelijke mogendheden bij de Porte al haren invloed doen aanwenden, om eene worsteling te voorhoeden, waarvan het einde niet zou te voorzien zijn.

Een Parijsch blad zegt zelfs, dat, indien de raadgevingen niet baten, de bemiddelende mogendheden bedreigingen, ja, zelfs geweld zouden bezigen, om

vrede te handhaven; dit doet duidelijk genoeg het verlangen der mogendheden verstaan.

Naar alle waarschijnlijkheid zal het Oostersche vraagstuk dus toch in der minne worden geschikt, voor het oogenblik althans, daar het, na al het voorgevallene in dit jaar, meer dan ooit eene opene quaestie blijft, wier volkomen oplossing alleen de tijd kan aanbrengen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 22 SEPTEMBER.

In deze zitting is ingekomen eene missive van den Min. van Binnenlandsche Zaken, daarbij inzendende afschrift van het koninklijk besluit tot benoeming van den heer BOREEL VAN HOGELANDEN tot Voorzitter der Tweede Kamer. — Voor kennisgeving aangenomen.

Van den heer VAN DER LEK DE CLERCQ, als lid der Kamer herkozen, zijn als zoodanig de geloofsbrieven ingekomen.

Door den Voorzitter wordt eene Commissie benoemd, bestaande uit de heeren: VAN EYSINGA, TONCKENS en VAN DEN DRIES, ten einde zich met het onderzoek der stukken bezig te houden en in de eerstvolgende vergadering verslag uit te brengen.

Aan de orde is de benoeming van twee leden der huishoudelijke commissie.

Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen de heersen Lotsy, van Wessem, Pasport van Grijpskerke en van Goltstein van Oldenaller.

De uitslag is, dat voor het eerste lid zijn uitgebragt 15 stemmen op den heer VAN AYLVA VAN PALLANDT en 6 op den heer BLANKENHEIM, zoodat benoemd is de heer VAN AYLVA VAN PALLANDT.

Voor het tweede lid worden uitgebragt op den heer BLANKENHEIM 20 stemmen en op den heer INSINGER 1 stem, zoodat de heer BLANKENHEIM tot tweede lid is benoemd.

De commissie van stemopneming wordt voor de door haar volbragte taak bedankt.

De VOORZITTER geeft kennis, dat de commissie voor de verzoekschriften tot haren voorzitter heeft gekozen den heer LOTSY.

Door die commissie wordt, bij monde van den heer LOTSY, rapport uitgebragt op een adres betrekkelijk het (reeds aangenomen) wets-ontwerp tot sluiting van het kanaal van St. Andries.

Daar de kennisneming der beschouwingen, in dit adres voorkomende, van nut kan zijn voor het vervolg, zoo concludeert de commissie tot nederlegging van het adres ter griffie.

Naar aanleiding van een rapport over een aantal adressen over de reeds aangenomen wet op de kerkgenootschappen, ontstaat eene uitvoerige discussie, omdat de heer van Dam omtrent die adressen wenscht over te gaan tot de orde van den dag.

Eindelijk wordt met 19 tegen 2 stemmen besloten overeenkomstig de conclusie van het rapport der commissie (ter griffie.)

De VOORZITTER geeft kennis dat de commissie tot het ontwerpen van een adres van antwoord op de Troonrede dat antwoord [illegible] en vastgesteld. Hij stelt voor, [illegible] de beraadslagingen te bepalen op [illegible].

De Heer VAN SWINDEREN stelt voor die discussie op morgen te houden.

Dit voorstel ondersteund wordende, zoo wordt besloten morgen ten elf ure aantevangen over het Adres van antwoord.

Hierna wordt de Vergadering gescheiden.

Het ontwerp-adres van de Eerste Kamer luidt aldus:

SIRE!

1. Met levendige belangstelling heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal, na een kort tijdsverloop, Uwe Majesteit andermaal zien verschijnen in het midden der Vertegenwoordiging van het Nederlandsche Volk, dat steeds van de hartelijkste genegenheid en gehechtheid aan zijnen Koning treffende blijken geeft.

2. Wij verblijden ons over het voortduren der goede verstandhouding van Uwe Regering met de overige Mogendheden, en [illegible] het vrije handelsverkeer ook door eene wijze staatkunde wordt bevorderd.

3. Het gunstig getuigenis door Uwe Majesteit bij vernieuwing afgelegd omtrent de zee- en landmagt, werd door ons met genoegen vernomen. Wij waarderen de ondersteuning door onze zeemagt aan de nationale scheepvaart en aan het onderhouden van belangrijke betrekkingen buiten 's lands verleend. Wij achten het, voor zoover de middelen het toelaten, met Uwe Majesteit wenschelijk, dat gepaste maatregelen worden genomen, om den graad van geoefendheid der landmagt te verhoogen.

4. Wij beseffen levendig dat de welvaart van het Vaderland in naauw verband staat met den voorspoed der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, en verheugen ons daarom te meer, dat haar toestand in 't algemeen gunstig mag worden genoemd. Onze wensch is, dat de rust in de binnenlanden van Sumatra niet verder gestoord en op Borneo hersteld zal worden, en dat de sporen der zware ramp, welke den Molukschen Archipel heeft getroffen, allengs moge worden uitgewischt.

5. Dankbaar erkennen wij met Uwe Majesteit de verschijnselen van welvaart, die zich in den huishoudelijken toestand van het Rijk voordoen. Eene afdoende verbetering van den staat onzer rivieren wordt door ons op hoogen prijs gesteld. Wij verblijden ons in de ontwikkeling van landbouw en nijverheid en in alles wat eene verbeterende en versnelde gemeenschap zoo binnen 's lands als met het buitenland kan bevorderen. Wij juichen den ondernemingsgeest der ingezetenen toe, die thans een meer dan gewoon voedsel vindt in den aanleg van nieuwe werken en in de gunstige uitkomsten, welke de reeds tot stand gebragte opleveren. Het zoo grootsche werk der volbragte droogmaking van het Haarlemmermeer wekt ook onze onverdeelde belangstelling. Wij hopen dat de maatregelen door de Regering ten aanzien van den invoer der eerste levensbehoeften genomen, zullen medewerken om overdreven duurte te verhoeden en wij vleijen ons dat de uitbreiding van handel, fabriekwezen, scheepvaart en scheepsbouw ook het hare zal toebrengen, om het volksbestaan te schragen en de volkswelvaart te verhoogen.

6. De gunstige staat, waarin de openbare geldmiddelen verkeeren, wordt door ons met voldoening waargenomen. Hebben onvoorziene omstandigheden de uitvoering der wet tot renteverminderinng belet, het zal ons hoogst aangenaam zijn nieuwe voorstellen tot verligting van den drukkenden rentelast te ontvangen.

7. Wij hechten groot gewigt aan het vertrouwen van Uwe Majesteit, dat deze zitting de gelegenheid zal schenken om [illegible] te brengen en herhalen onzen ernstigen wensch, dat de ontwerpen van wet, wier indiening de Grondwet voorschrijft, en die welke het belang des Vaderlands eischt, door Uwe Regering met onafgebroken zorg zullen worden voorbereid.

8 De Eerste Kamer gevoelt innig dat het welzijn van het dierbaar Vaderland in vele opzigten afhangt van hetgeen Uwe Majesteit in gemeen overleg met de Staten-Generaal ook in deze zitting zal besluiten. Moge de Allerhoogste tot dat gewenschte doel onze eendragtige pogingen leiden en zegenen!

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 22 SEPTEMBER.

In deze zitting heeft de Commissie, belast met het aanbieden aan den Koning van de lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap der Kamer gedurende de tegenwoordige zitting, bij monde van den heer TAETS VAN AMERONGEN, haar verslag uitgebragt, waaruit blijkt, dat de Commissie gisteren zich van hare taak gekweten heeft, en dat Z. M. heeft geantwoord, dat HD. zich onmiddellijk met het doen eener keuze zou bezig houden. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ingekomen een kon. besluit, houdende benoeming van Jhr. W. Boreel van Hogelanden tot voorzitter der Kamer gedurende de tegenwoordige zitting. — Aangenomen voor kennisgeving.

De tijdelijke voorzitter, de heer Luijben, wenscht den heer Boreel van Hogelanden van harte geluk met de herhaalde bewijzen van onderscheiding, die hem van wege deze vergadering en van den koning hebben mogen te beurt vallen. Hij ruimt den nieuw benoemde gaarne den voorzitterstoel in, daar hij hem de beraadslagingen, ook gedurende de afgeloopene zitting, met veel beradenheid, bekwaamheid, cordaatheid en onpartijdigheid heeft zien leiden. Hij verzocht den benoemden voorzitter zijne plaats te willen innemen.

De heer BOREEL VAN HOGELANDEN aanvaart op nieuw het voorzittersschap der Kamer, met het houden der volgende aanspraak:

Mijne Heeren!

«Nog eenmaal heeft uwe keuze en de benoeming des konings, mij het voorzitterschap dezer aanzienlijke vergadering opgedragen. Vruchteloos zou ik trachten naar waarheid uit te drukken [illegible] dit herhaald bewijs van [illegible].

«Voor mij heeft het ook thans weder eene dubbele waarde, en omdat mij alsnu de gelegenheid wordt geschonken, u mijn innigen dank te betuigen voor de ondersteuning en toegevendheid, die ik zoo onlangs nog op deze plaats van elk uwer ondervinden mogt, en omdat ik meen, daarin een blijk van goedkeuring te mogen zien, over de leiding, die ik alstoen aan uwe gewigtige beraadslagingen gaf.

«Wie gevoelt het toch niet, M. H., dat ook ten aanzien van de vervulling der pligten van den Voorzitter dezer Vergadering verscheidenheid van inzigt moet bestaan; dat eenigen meer aan eene meer onbeperkte vrijheid van beraadslaging, anderen meer aan stipte handhaving van orde hechten. [illegible] ons reglement van orde soms wat streng hebben toegepast, ik deed zulks, en dit doel [illegible] billijken, M. H., omdat ik er zoo hoogen prijs op stel, dat in onze vergadering die orde, die kalmte, die bezadigdheid bewaard blijven, die elders in parlementaire vergaderingen zoo vaak miskend werden, maar waaraan hier te lande zoo groote waarde gehecht wordt, en waarvan uwe laatste, zoo gewigtige beraadslagingen, in hooge mate, het kenmerk droegen.

«Op dien door mij gevolgden weg, zal ik dan ook trachten met naauwgezetheid en onpartijdigheid voort te gaan, bij de gewigtige taak, die ons allen wacht. Wij mogten het toch uit 's konings rede vernemen, dat belangrijke onderwerpen van wetgeving aan ons onderzoek zullen worden onderworpen. Daaraan zullen wij ons met ijver en onpartijdigheid toewijden. Daarbij moge zich dan verscheidenheid van [illegible] openbaren [illegible] halen met vertrouwen 's konings woorden, — één zal het doel zijn, waarnaar wij allen streven; en dat is het welzijn van het dierbare Vaderland. Dat doel, wij mogen het vertrouwen, zullen wij, onder den zegen des Allerhoogsten, bereiken, indien wij met de bezadigdheid en goede trouw, onzen landaard zoo eigen, en wars van dien geest van overdrijving, die elders zoo veel onheil stichtte, even naauwgezet handhaven de regten van de Kroon, als de grondwettige vrijheden der ingezetenen; even trouw waken voor de eer en waardigheid van den Staat, als voor de regten en belangen van elk onzer medeburgers.

«M. H. Dat dit onzer aller voornemen, onzer aller streven zij, dan kunnen onze beraadslagingen, door hoogere wijsheid bestuurd, weder rijk zijn in vruchten voor het vaderland.

«Mij is de eervolle taak opgedragen, die ook thans weder te leiden. Met nederig opzien op hoogeren bijstand, met inroeping van uwe, zoo dikwerf ondervonden ondersteuning en toegevendheid, verklaar ik het voorzitterschap te aanvaarden.»

Zijn ingekomen drie Kon. boodschappen, ten geleide van even zoo vele wets-ontwerpen, als: 1° tot bekrachtiging eener door den Min. van Kolonien en de Nederl. Handel-Maatschappij geslotene overeenkomst, ter vervanging van die van 2/3 Julij; 2° tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de Lands-drukkerij voor 1854; en 3° nopens de inkwartiering en het onderhoud van het krijgsvolk, enz. Deze ontwerpen worden ter overweging verzonden aan de afdeelingen.

Tot de zamenstelling dier afdeelingen wordt thans overgegaan.

Door de afdeelingen zijn gekozen:

1°. Tot voorzitters, de heeren van Goltstein, Dirks, van [illegible];

2°. tot tweede voorzitters, de heeren [illegible], Hoffman, Stuart van 's Gravesande, Luijben en Beerts;

3°. tot leden der commissie tot de verzoekschriften, de heeren Boeije, Donker, Hoekwater, van der Veen en van den Heuvel; en

4°. tot leden der commissie tot het opstellen van een adres, in antwoord op de Troonrede, de heeren Schimmelpenninck van der Oije, Dirks, van Rappard, Godefroi en van Lennep. (Deze commissie heeft dadelijk, na den afloop der zitting, hare werkzaamheden aangevangen.)

Daarna is de vergadering gescheiden, waarschijnlijk tot morgen, zullende de commissie voor het adres alsdan, naar men verwacht, haar ontwerp in gereedheid hebben.

's Gravenhage, 24 September.

Z. M. heeft aan den heer W. baron Mollerus, gezant bij het hof van Rusland, en aan den graaf C. M. E. G. van Bylandt, raad van legatie bij dat gezantschap, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den Witten Adelaar, mitsgaders van die in diamanten der orde van St. Anna, 2de klasse, respectivelijk toegekend door Z. M. den Keizer aller Russen.

—

Z. M. heeft goedgekeurd het beroep van een predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Woltersum, onder de classis van Apingadam, op T. Adriani Hoen, predikant te Emmen.

—

Z. M. heeft den heer A. H. F. Mimaut erkend als consul-generaal van Frankrijk te Amsterdam.

—

Z. M. heeft den gewezen officier van gezondheid der 3de kl. J. C. F. H. Deminière, een jaarlijksch pensioen van f 500 verleend.

—

Z. M. heeft met 16 October e. k. benoemd tot directeur der marine te Amsterdam, den kapitein ter zee titulair A. A. Bolken, equipagemeester der marine bij 's Rijks werf aldaar en met gemelde betrekking de kapitein-luitenant ter zee titulair J. A. B. Tulsen, equipagemeester der marine te Willemsoord, in die betrekking overgeplaatst bij 's Rijks werf te Amsterdam.

—

Z. M. heeft met den 1sten October aanstaande benoemd: *a.* bij keuze, tot inspecteur van admin. den officier van admin. der 1ste klasse J. E. Kempe, tijdelijk belast met de betrekking van inspecteur, belast met de generale inspectie van het gehouden beheer der levensmiddelen, aan boord van 's Rijks schepen en vaartuigen van oorlog, en met de generale inspectie en keuring der levensmiddelen en kleeding der marine; *b.* bij ouderdom van dienst, tot officier van administratie der 1ste klasse, de officieren van administratie der 2de klasse J. Opmeer en W. H. Toutlemonde; 2°. den officier van administratie der 2de klasse R. A. W. Jacobze, thans buiten bezwaar der schatkist dien rang bekleedende, met ingang van den 1sten October aanstaande gesteld in het genot van het aan zijnen rang verbonden tractement.

Van Regeringswege worden ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der [illegible] *Staats-courant* van 29 Junij 1852, [illegible] en van den uitvoer van Britsche en Iersche producten, en van de schepen, in den vreemden handel en voor de kustvaart gebruikt, een en ander gedurende de maand en in de zeven maanden geëindigd met 5 Augustus jl., vergeleken met de overeenstemmende tijdperken van 1851 en 1852; 2°. van het getal en de tonnemaat van schepen gebouwd en geregistreerd in de havens van het Britsche Rijk, in elk jaar van 1815 tot 1853, en andere daartoe betrekkelijke bijzonderheden.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te Buenos-Ayres, is door de Kamers te Montevideo, den 9den Julij jl. een nieuw tarief vastgesteld, hetwelk met 14 November ek. in werking treedt voor de invoeren der streken ten noorden der evennachtslijn. De invoerregten zijn bepaald als volgt: 6 per cent op ijzer, [illegible] touwwerk, teer, pek en andere artikelen van die soort, [illegible] steenten: 15 per cent op zijden stoffen, kanten [illegible] cent op manufacturen van wolle, katoen, linnen [illegible] niet speciaal getaxeerde artikelen; 25 percent [illegible] thee, koffij, eetwaren in het algemeen, [illegible] per cent op tarwe, maïs, zadels, [illegible] kristal, olie om te branden, valsche edelgesteenten, [illegible] zeep, schoeisel, azijn, zwarte tabak en [illegible] enz.; 35

percent op meel, boter, kaas, gezouten vleesch, speelkaarten, sigaren, kaarsen, wijnen en sterke dranken van alle soorten.

Bovendien is op het nieuwe tarief toepasselijk de vermeerdering van een vijfde op het bedrag van al de invoerregten te Montevideo, welke vermeerdering den 30den dezer voor de invoeren uit Europa zou in werking treden. Maar vrijverklaard is de uitvoer van huiden en andere producten, en de doorvoer, heizij die plaats hebbe bij overscheping of door wederuitvoer van het depôt der douane. Voornoemde consul berigt nog, dat de nadeelen van den oorlog in die streken zich ook voor de bezitters van vee hebben doen gevoelen. Deze zullen de geleden verliezen moeten herstellen eer de uitvoer weder geregeld en beduidend zal zijn. De vreemde kooplieden, die hunne huiden uit Buenos-Ayres ontbieden, hebben dus op die omstandigheid te letten.

Wij vernemen, dat de Begrooting voor het aanstaande jaar, in de zitting van Maandag e. k., aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden aangeboden.

---

* Gisteren is Z. Exc. baron von Dobblhoff, minister van Z. M. den keizer van Oostenrijk bij het Ned. Hof, van zijne buitenlandsche reis, in deze residentie teruggekeerd.

Met het oog op de mogelijkheid van het uitbarsten der cholera, heeft de minister van justitie de betrokken commissien van administratien over de gevangenissen herinnerd aan de in 1848 ter zake gegevene voorschriften en bij vernieuwing aanbevolen, om het drinkwater der gevangenen meermalen te ververschen, en zoo min mogelijk gebruik te maken van voedsel, hetgeen lang aan de lucht blootgesteld is geweest.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op den 21 Sept.: 51 cholera-lijders, 10 hersteldden en 24 overledenen.

In de *Rotterdamsche Courant* van heden komt eene advertentie voor van den heer P. J. van Wageninge Sr., heel- en verloskundige, te Rotterdam waarin deze heer verklaart, dat hij het zich ten pligt acht een weinig kostbaar *voorbehoedmiddel tegen de cholera* bekend te maken, daarin bestaande, dat men *eene pleister van Borgondische pek op schapenleder* op den maagkuil en den buik drage. Volgens zijne ondervinding zou niemand, die dat voorbehoedmiddel had gedragen, zijn aangetast geworden.

Men meldt ons uit 's Hertogenbosch, dat Mgr. Zwijsen, Aartsbisschop van Utrecht, naar 's Hage is vertrokken, om bij Z. M. in een bijzonder gehoor te worden toegelaten.

Men meldt uit Luxemburg, dat het volgende kabinet is zamengesteld en aan den Koning-Groothertog ter goedkeuring is voorgedragen. Het ministerie zou bestaan uit de heeren: Simons, president, Jurion, Wellenstein, Servais en Wurth Paquet. Men twijfelt echter of de combinatie de goedkeuring van den Koning-Groothertog zal wegdragen.

De heer mr. P. van den Heuvel, laatstelijk benoemd tot lid van de Tweede Kamer, heeft bedankt als lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant. Op den 4 October aanstaande zal in het hoofd-kiesdistrict Grave de verkiezing plaats hebben ter zijner vervanging.

Met 1 October aanstaande zullen bij het corps mariniers de volgende mutatien plaats hebben, als: van Amsterdam naar den Helder de kapt. P. Velius Baert, en van den Helder naar Amsterdam, de kapt. P. A. Leupe, de 2de luit. Jhr. J. E. M. Clifford Cocq van Breugel [illegible] te Willemsoord den 2den luit. J. A. Y. van [illegible] aan boord van het fregat *Doggersbank*.

Op den 20sten kwam te Hellevoetsluis, van Soerabaija, het Engelsche fregat *Jacatra*, kapt Ayton, grootendeels bemand met Maleijers, die door den kapt. in plaats van zijne weggeloopene matrozen waren aangeworven. De vlugheid dezer oosterlingen is zeer groot; zij kunnen met de beste europesche zeelieden wedijveren; twee hunner spreken de Engelsche taal en brengen de bevelen aan hunne makkers over. Eenige zijn van hunne vrouwen vergezeld.

Op den 19den dezer vertrok van Hellevoetsluis met het stoomvaartuig *de Groote Mercuur*, een transport van 90 [illegible], onder geleide van den luit. ter zee 2de kl. [illegible] en den officier van gezondheid 3de klasse [illegible], naar Vlissingen, Z. M. Schoener *Atalante*, [illegible] luit. N. M. J. Kroef, is bereids in de haven gekomen.

Het état-major van dien bodem bestaat thans behalve den kommandant, [illegible] 2de kl. Jhr. M. W. Bowier en E. M. Parker Verboom, benevens den off. van gez. 3de kl. A. A. Grond.

Met genoegen verneemt men, dat te Groningen bij den scheepsbouw eene ongekende levendigheid heerscht.

Op alle de ruim 80 scheepstimmerwerven voor zeeschepen, in dit gewest bestaande, wordt even druk gewerkt, daarbij voor verscheidene bestellingen van rederijen, elders gevestigd.

Te Ossendrecht wordt nog eene fabriek van pecoffij, eene soort van chicorei, op groote schaal gebouwd, die bij de tegenwoordige hooge koffijprijzen goede resultaten bij gereden aftrek belooft. Een der daarin geplaatste legsteenen weegt 30.000 pond Amst. gewigt.

Men schrijft ons uit Drunen. De longziekte, die in het afgeloopen jaar op sommige plaatsen in Noord-brabant ook vele verwoestingen aangerigt heeft, is thans zoo goed als geheel geweken. In het zoogenaamde Vlijmensche veld, alwaar tusschen de 300 à 400 beesten gemeenschappelijk weiden kwamen aan deze ziekte ruim 40 stuks om, dit jaar is aldaar geen enkel stuk vee door de longziekte aangetast geweest.

— Het tegenwoordig schoone weder, dat ons als het ware in de maand Julij verplaatst, gepaard met een lagen waterstand brengt den landbouw in de omstreken van 's Bosch, onberekenbaar voordeel aan, door dien zeer vele hooilanden, die thans eerst van het water bevrijd, zijn groote hoeveelheden hooi opleveren.

Ofschoon niet van de beste kwaliteit zal hetzelve bij de bestaande schaarschte en daar het zoo uitmuntend goed gewonnen wordt, eene belangrijke vervulling zijn.

Ook de boekweit wordt bij uitstek goed gewonnen; de kwaliteit en kwantiteit vallen in de geheele Meijerij buiten verwachting uit. De opbrengst is over het algemeen 28 à 30 mudden per bunder.

, Men schrijft ons uit Zutphen: In de vorige week hebben de handwerkslieden aan de ingezetenen dezer stad lijsten ter onderteekening aangeboden, waarin deze laatsten verklaren toe te stemmen in de voorgestelde verhooging van 10 cts. dagloon voor ieder werkman. Onderscheidene werkbazen hebben gemeend, die verhooging aan geene andere werklieden te moeten geven dan aan leden van de vereeniging tot afschaffing van sterken drank en contribuerenden in de spaarkas. — De eerste bepaling juichen wij zeer toe, de tweede is echter, onzes inziens, in den tegenwoordigen tijd eenigzins streng.

---

† Uit Hoogeveen meldt men ons: Omtrent den uitslag van den oogst in deze gemeente en omstreken kan ik u melden, dat die meerendeels vrij gunstig, en wat het artikel boekweit, en (met de aardappelen het voornaamste voedings-middel van onze arbeiders-klasse) buitengewoon mag genoemd worden.

Er zijn geringe lieden die niet zoo als in gewone jaren van mudden maar van lasten spreken; en die dus, daar de prijzen hoog blijven eene aanzienlijke wintertering uit hun verbouw zullen trekken.

De aardappelen zijn weinig door de ziekte aangedaan geweest, maar de kwaliteit schijnt minder goed dan anders, daar zij meerendeels wat stijf zijn.

Haver en rogge leverden een middelmatig beschot, maar appelen en peren zijn er zeer overvloedig.

▽ Uit Meppel wordt ons geschreven: Door het bestuur der Gemeente Assen is aan het Bestuur der Gemeente weder aanzoek gedaan om een tweede trekschuitenveer tusschen beide gemeenten daar te stellen. De drukke communicatie tusschen beide plaatsen wordt als punt van behoefte voorgesteld. De raad van Meppel heeft het voorstel om berigt en advies in handen van de Kamer van Koophandel en fabrieken gesteld.

— Door de commissie omtrent het aanleggen van straatwegen is het voorstel van den Heer A. [illegible] gewijzigd en als nu voorgesteld om te [illegible] dat er een straat of kunstweg van [illegible] naar Beilen worde gelegd met een zijtak van [illegible] naar Hoogeveen.

— Op de gister gehouden najaars-veemarkt waren ter verkoop aangebragt 332 paarden, 185 veulens, 289 kalfde, 123 guste en vette koeijen, benevens 42 stuks jong vee. De handel was levendig, de prijzen hoog. Alleen in paarden was weinig handel.

Advertentiën.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te Zaltbommel is uitgegeven en alom te verkrijgen:

VERSLAG DER DEBATTEN

IN HET

Engelsch Parlement.

OVER DE REGERINGS-VOORSTELLEN, TER WIJZIGING VAN HET BRITSCH-INDISCHE CHARTER, gr. 8°. ƒ 3,90.

Het wettelijk Armwezen,

of de verschillende gevoelens over de hoofdpunten eener wetgeving op het Armbestuur, voorgesteld en overwogen in verband met het aanhangig Ontwerp van Wet, gr. 8o. ƒ 1.90.

Dr. F. JUNGHUHN, Terugreis van Java naar Europa, met de zoogenaamde Engelsche Overlandpost, in de maanden September en October 1848. — Met vele fraaije gekleurde platen, reijaal formaat ƒ 2.90.

H. VAN DEN HEUVELL, Gepensioneerd Officier van Gezondheid der 1e Klasse van het O. I. Leger, Leefregel, Hygiènne der kinderen in O. I., benevens de voornaamste ziekten, die aldaar bij hen voorkomen, met hare behandeling op practische ondervinding gegrond, gr. 8o. ƒ 2.50.

GESCHIEDENIS

VAN HET

MUNT- EN BANKWEZEN

VAN

Nederlandsch Indië,

sedert de herstelling van het Nederlandsch gezag in 1816.

vermeerderd met een overzigt van de bestaande muntstelsels in Britsch-Indië, Ceylon, eenige Portugeesche, Spaansche en Fransche Kolonien, in China, Cochin-China, Arabië en Perzië,

DOOR

D. C. STEYN PARVE.

TIJDSCHRIFT

VOOR DE

REGISTRATIE, HET NOTARISAMBT, HYPOTHEEKWEZEN

EN DE REGTEN VAN

ZEGEL, GRIFFIE EN SUCCESSIE,

G. 8. N°. 1 en 2 van den zevenden jaargang. De complete jaargang kost slechts ƒ 4.80. Van de zes uitgegeven jaargangen zijn nog slechts ENKELE COMPLETE Ex. voorhanden. (110)

Prijzen Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 22 September 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	61⅞, 2½, 2¼			
Dito Certificat.	3	75 ¾, ½	*Hope* 1798/1816	5	108
Dito dito	4	94⅛, ¼	Dito 1828/1829	5	107⅞
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	98⅛
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	99⅞
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	91¼
Certificaten	2½		Dito dito 6e Ser.	4	
D° *Rothschild*	2½	51⅞	Inschr. Assig.	6	[illegible]
Frankrijk.			Certific. dito	6	[illegible]
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatien	4	85⅝ ¾
Nieuwe	1	22⅛ 7/16	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. ⁰/m.	3	[illegible]			
Bew. Sp. Com.		[illegible]	Metalliek	5	80⅝ ¾
Amort. Schuld.		5	Dito bet. Amst.	5	94
Portugal.			Dito letter B.	5	94
Londen nieuwe.	3	38 11/16, 39 39	Dito 1847	2½	41 11/16 ½
[illegible]			Dito 1851/1852	2½	41 7/8 ¾

[illegible] Bank-Actien, 45 5/16, ⅜; Mexic., te Londen 3 pct. 24 [illegible]; Dito Onb. 23⅝, ¾, 13/16; Gren., Onbep. 20¼; Dito Uitgest. 9¼; Venez. Uitg. 4 pct. 15; Peru 4½ pct. 75, 75, 75.

De aanhoudende lagere buitenl. noteringen blijven op onze fondsen steeds ongunstig werken, zoodat aan hoogere fondsen tot lagere prijzen verkooperdene worden bewerkstelligd [illegible].

FRANKFORT, Woensdag, 21 Sept. 5 pct. Metal. 85¼; Bank-aktiën 1476, 1 pct. Spanje 22⅝; 3 pct. dito [illegible]; wissel op Weenen 109.

De beurs was iets minder geanimeerd.

LONDEN, Woensdag 21 September. Consols op 1. 95⅛. Mex. N. 3 pct. 25; Peru N. 4½ pct. 74½ à 75½; Gren. Uitg. 9½. Spanje 1 pct. 22½; dito Certificaten 5¼; Russische 4½ pct. 99½; dito 5 pct. 112; Sard. 5 pct. 93.

De onzekerheid der Oostersche kwestie blijft op de markt drukken.

PARIJS, Woensdag 21 September. Fr. 4½ pct. op tel. 99. [illegible] dito 3 pct. op [illegible] 76.95; Spanje binnenl. 3 pct. [illegible]; dito 1 pct. 22½; Belgie 4½ 98½; Rusl. 4½ pct. 99; N. Metal. 96; Piemont 96.

WEENEN, Woensdag 21 September. Metal. 1852 5 pct. 93¼; dito Litt. B. 107½; lot. fl. 250 137½; Lomb. Ven. 93½; Bankactien 1364; Zilver 9½; wissel Londen 10.44; Parijs [illegible].

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te 's Gravenhage.